

TÜRKLER ALMANYA'NIN SOSYAL VE KÜLTÜREL YAPISININ BİR GÜVENCESİ Mİ ?

Are the Turks Guaranteeing the Social and Cultural Structure of Germany?

Sind die Türken eine Garantie in der sozio-kulturellen Struktur des deutschen Staates ?

Sedat ŞAHİN*

ÖZET

Bugün, Almanya'da sayıları 2.5 milyona varan Türk vatandaşları Almanya'nın geleceği için çok büyük rol oynamaktadır. Çünkü Almanya'nın nüfusu hızla düşmekte buna karşı Türklerin nüfusu hızla artmaktadır. Dolayısıyla bu hızla artan nüfus Almanya'nın sosyal ve kültürel yapısının devamını oluşturmaktadır. Başka bir deyişle yaşlı Alman nüfusunu genç nüfus finanse edememektedir. Türkler bunun için bir güvence oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Almanya'daki Türkler, Sosyal Hayat, Nüfus

ABSTRAKT

Heute lebt in Deutschland ungefähr 2,5 millionen Türken. Die Zahl der Türken spielt für den deutschen Staat eine wichtige Rolle, weil die soziale Struktur in Deutschland sich schnell verändert. Diese Veränderung ist nicht positiv gemeint. Die Zahl der deutschen Bevölkerung wird sich in Zukunft vermindern. Deswegen bildet die türkische Bevölkerung in Deutschland die potentielle Möglichkeit, das soziale Leben in Deutschland neu zu orientieren.

Schlüssel Wörter

Die Türken in Deutschland, Soziales Leben, Bevölkerung

Bilindiği üzere 31 Ekim 1961 tarihinde Alman ve Türk Hükümet yetkilileri "Türk İşgücü Anlaşması" nı imzaladılar ve aynı yıl Türk işçilerden oluşan insanlar Almanya'ya göç etti. Bu insanlar öncelikli olarak Fabrikalara yakın (Heim) denilen İşçi Konuklerinde barındılar. Amaçları ekonomik birikim yaptıktan sonra ülkelerine geri dönmekti. Ancak Almanya'ya giden ilk kuşak zamanla eşlerini ve çocuklarını bu ülkeye getirdiler. 1973 yılında sayıları 900.000' e ulaştı.

Bu rakamlar bize, Türk insanının Ülkelerine geri dönmeyecekleri fikrini o zamandan beri göstermektedir. Alman Hükümetleri bu gerçeği anladıkdan sonra 1974 yılında Türkiye' den işçi alımını durdurdu (Anwerbe-Stop). Almanya 1974'den sonra işçi alımını Avrupa Topluluğu ülkelerinden sağlamaya başladıysa da Türk insanının bu ülkeye gelişini önleyemedi. 1980 yılından itibaren Almanya Türk ailelerine ve Türk çocuklarına mesleki eğitim vermeyi amaçladı ve bunda da büyük

* H.Ü. Edeb. Fak. Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü Araştırma Görevlisi

oranda başarılı oldu (Almanya'daki Türklerin ekonomik durumunu Türk Kültürü Dergisi, Sayı 461, Eylül 2001 sayısında geniş bir biçimde yer verdik). 1984 yılında Almanya Türklerin sayısını azaltmak amacıyla kesin dönüş yasasını onayladı ve yaklaşık 150.000 aile Türkiye'ye kesin dönüş yapmıştır. Bu aileler kesin dönüş için ekonomik anlamda teşvik edilmiştir.

Bugün Almanya'da yaklaşık 2,5 milyon Türk yaşamaktadır. Kesin rakamlar Alman İstatistik Enstitüsü tarafından da bilinmemektedir. Çünkü bu ülkeye siyasi amaçlı giden ve orada ilticacı olarak yaşayan insanların sayısı belli değildir. Biz, buna benzer insanları araştırma kapsamında tutmuyoruz. 2000 yılı itibarıyla 7.4 Milyon yabancından yaklaşık %50 si Almanya'da 10 yıldan beri yaşamaktadır. Bunların arasında ki en yüksek oranı Türkler oluşturmaktadır. Her yabancından beşte biri Almanya'da doğmuştur. Alman olmayan yaklaşık 300.000 işveren sayısının yaklaşık 60.000 Türktür. Dolayısıyla yabancılar arasında en fazla Türk işverenler Alman Devletine vergi ödemektedir.

Almanlar, Almanya' da yaşayan Türk Aile yapısını üçe ayırmıştır.

1.Muhafazakar aile (konserative Familie)

2.Uyum sağlamış aile (entegrierte Familie)

3.İki kültüre uyum sağlamış aile (multikulturelle Familie)

Biz böyle bir ayırma biz karşı çıkıyoruz. Almanya'da yaşayan Türklerin

istinasız hepsi çocuklarının Alman okullarında eğitim almalarına olanak tanımakta ve onları mesleki eğitime tabi tutmaktadır. Dolayısıyla böyle keskin bir ayırımın yapılması sanayileşmiş bir toplum için doğru değildir.

Federal Almanya Aile Bakanlığı'nın yaptığı araştırmada üç çocuklu bir Alman ailesinin çocukları 18 yaşına gelene kadar onlar için yapmış olduğu harcamalar 900.000 Mark olarak tespit etmiştir. Ayrıca Alman Devletinden "Çocuk Parası" altında 700.000 Mark her yıl kasasından çıkmaktadır. Her nedense bu 700.000 Markın içinde Türk çocuklarına ödenen paralar da dahil olmasına rağmen Türk ailelerin çocuklarına 18 yaşına gelene kadar yapmış olduğu harcamalar dahil edilmemiştir.

Çocuk yok. Modern toplumların çoğunda olduğu gibi Almanya' da ölümler ile doğumlar arasındaki makas açıyor. 1964 yılında Almanya'da 1.36 milyon çocuk dünyaya gelirken, 1999' da doğan çocuk sayısı artık yalnızca 771.000 idi. Ölümler ise 846.000 gibi bir sayıyla doğumların üzerindedi. Fakat alman nüfusu azalmakla kalmıyor, giderekte yaşlanıyor (Deutschland Dergisi, Ağustos/Eylül, Sayı 4/2001, Sayfa 21). Dolayısıyla Almanya'nın son yıllarda 150.000 Türk insanını Alman vatandaşı yapması rastlantı değil. Hele hele bu bağlamda, eğer bir Türk ailesi 8 yıl kesintisiz Almanya'da ikamet etmiş ise, bu ailelerin çocukları koşulsuz Alman vatandaşı olabilmektedir.

Bielefeldli nüfus uzmanı Herwig Birg, Almanya'daki sosyal güvenlik sistemlerinin çöküşünü engellemek için neler yapılması gerektiğini tasarladı. Ya doğuracak yaştaki kadınlar önümüzdeki on yirmi yılda ortalama 1.3 değil, 3.8 çocuk dünyaya getirecekti ya da önümüzdeki 50 yıl içinde Almanya'ya yaklaşık 188 milyon genç yabancı göç edecekti. (Deutschland Dergisi, Ağustos/Eylül, Sayı 4/2001, Sayfa 21).

Yaklaşık 30 yıl içerisinde yaşlıların oranı herhalde gençlerin sayısından iki misli fazla olacaktır. Almanların yaşlanmasına göç bir çare olarak görülebilir. Çünkü gelen göçmenler genelde toplam nüfusun yaş ortalamasından daha genç oluyorlar. Bunun iş piyasasına ve sosyal güvenlik sistemlerine de etkisi pozitif bir etkisi vardır. (Deutschland Dergisi, Aralık/Ocak, Sayı 6/2000, Sayfa 44).

Aslında Almanların, bu açıdan bakıldığında, açıkça söylemek istemediği bir alternatifleri daha var, bu alternatif son zamanlarda sürekli gündeme gelmektedir. Türk ailelerinin çocukları gelecekte Almanya'nın sosyal ve kültürel yapısının devamını sağlayacak bir alternatif olarak görmektedir. Ancak bunun gerçekleşmesi için önlerinde bir engel vardır. CDU eski Parlamento Başkanı Rita Süßmuth bir röportajında bir soruyu şöyle cevaplandırmaktadır. *"Bu noktada, belirli etnik grupların bir yerleşim biriminde yalnız başlarına yaşamamaları büyük rol oynar. Kimi okullarda sınıf*

ların %70 ve hatta %90 Türk çocuklarından oluşuyor- bu tür oranlar bütünlüşmeye iyi gelmeyen karışımlardır." Türkler sosyal ve kültürel yapılarıyla kendi kimliklerini devam ettirmiş bulunmaktadır. Görüldüğü üzere bir Alman Parlamenter Türklerin ya da bir grubun bir arada yaşamasından Almanya'daki bütünlüğü bozacağını düşünerek rahatsızlığını dile getirmektedir. Aynı parlamenter ileride göreceğimiz gibi Göçmen Komisyonu'nun başına getirilmiştir. Dolayısıyla Almanya'da yaşayan Türklerin sosyo-kültürel yapılarında bir değişiklik yapabilmeleri söz konusu değildir. *Türk asıllı Alman* kavramı Alman nüfus uzmanları için sosyal güvenlik çöküşün alternatifi olarak gündeme getirilmiş ve bu konuda bir çok proje hazırlanmıştır. 2001 Mart ayında Hessen Eyaleti yerel seçimlerinde CDU (Hiristiyan Demokratlar) böyle bir modeli resmî olmasa da uyguladılar. Yine şu sıralar Almanya'nın başkenti Berlin'de Türk vatandaşları bir çok parti tarafında il meclisine aday gösterildi. Almanların bunu yapmadaki amaçları, yukarıda sözünü ettiğimiz Türk asıllı Alman modelinin uygulamada ne gibi problemler olabileceğini gözlemleyecek olmalarıdır.

Dolayısıyla şu soru sorulmalıdır. Almanya neden Almanya'da yaşayan Türk vatandaşlarını Alman vatandaşı yapmamakta ve sadece Almanya'da kesintisiz ikamet etmiş olan insanların çocuklarını Alman vatandaşı yapmaktadır? Bu projeye neden 21, 22 ve-

ya daha yukarıdaki yaşlardaki Türkler dahil değildir. Bu sorumuz karşılığını Almanya son Göçmen Tasarısı ile birlikte verdi. Almanya' da 23.000 Türk öğrenci Yüksek Okullarda öğrenim görmekte. Bu yeni yasanın onaylanması durumunda bu insanlar okullarını bitirdikten sonra Almanya'da oturma izni alabilecekler. Eğer sosyal güvenliğin devamı için bu sayılarda yetmez ise İlk-orta-lise düzeyinde eğitim alan 150.000' ne yakın Türk öğrenci Alman vatandaşlığına geçebilecek. Böylece Almanya sosyal güvenlik sorununu büyük oranda çözülmüş olacaktır. Bu yasayla birlikte Türkler Almanya'da daha geniş haklara sahip olacaklardır.

12 Ağustos 2000 tarihinde Almanya İçişleri Bakanlığı Göçmen Komisyonu kurdu. Bu komisyon partiler üssü bir komisyondur. Bu göçmen komisyonunun amacı her ne kadar direk olarak ifade edilmese de kalifiyeli yabancıları Almanya' getirte bilmeyi amaçlamaktadır. Bu komisyon 21 kişilik uzmanlardan oluşmaktadır ve bu ülkede yaşayan Türklerin vatandaşlık sorunu öncelikli olarak ele alınmıştır. Çünkü, gerçekten de Alman Devletine gelirden vergi veren, her Alman vatandaşı gibi yükümlülüklerini yerine getiren insanların Alman gibi muamele görmesi kaçınılmazdır.

Bilindiği üzere Milli Eğitim Bakanlığı her yıl Türkiye' den Almanya'ya öğretmen göndermektedir. İşte bu öğretmenler Almanya'daki Türk varlığının ve sosyal ve kültürel alanda

kimliklerini korumak için en önemli rolü oynamaktadırlar. Ancak gelecek yıllarda Almanya Üniversitelerinde kurduğu Türkoloji Bölümlerinden mezun olacak kendi insanlarını bu Türk öğretmenlerin yerine geçirebilecektir.

Yukarıda yazdıklarımızın gerçekleşmesi için Almanya Türk aile yapısını ve bu yapının özelliklerini yoğun bir şekilde araştırmaya başlamıştır. 31. Ekim 2001 tarihi itibarıyla Almanya'ya göçün 40. yılı geride bırakılmıştır. 2.5 milyon insan 40 yıl zarfında ülkelerine geri dönmemişse Almanya'nın bu insanlara en az kendi insanı kadar ciddi eğilmelidir. Çünkü Almanya'da çekirdek Türk Aile Yapısı 40 yıl önce nasılsa bugünde içeriği korumaktadır. Bu insanların Almanya uyum sağladı kesindir. Almanya'nın bu insanları siyasi açıdan ziyade sosyal ve kültürel anlamda desteklemeli yeni projeler geliştirilmelidir. Dolayısıyla Türk insanın Almanya'ya bu anlamda sosyal ve kültürel yapılarıyla katacakları çok şey olduğu gibi azalan Alman nüfusunun da gelecek için güvencesini oluşturmaktadır.

Kaynak:

Deutschland Dergisi, Ağustos/Eylül, Sayı 4/2001, Sayfa 21.

(Deutschland Dergisi, Aralık/Ocak, Sayı 6/2000, Sayfa 44).